

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

ŚCIERNISKO

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

We współczesnej polszczyźnie ŚCIERNISKO i RŻYSKO to synonimy: oba wyrazy oznaczają 'pole, na którym pozostały po żniwach kłujące łodygi zbóż'. Każde z tych słów ma jednak inną etymologię, a przez wiele wieków słowa ŚCIERNISKO i RŻYSKO pozostawały w takim stosunku znaczeniowym jak wyrazy PIES i JAMNIK. ŚCIERNISKIEM było każde 'pole ze ściernią pozostałą po zżęciu zboża', RŻYSKIEM – tylko 'pole ze ściernią pozostałą po zżęciu żyta'. ŚCIERNISKO pochodzi bezpośrednio od niemal nieużywanego dziś słowa ŚCIERN, oznaczającego 'przyziemne części źdźbeł zboża pozostałe po zżęciu'. Żeńskorodzajowa ŚCIERN jest dość bliską krewną męskorodzajowego CIERNIA i podobnie jak on jest słowem jeszcze prasłowiańskim. Prasłowiański rdzeń *tŕǵnъ miał znaczenie 'ostry kołec roślinny' – z tego znaczenia wykształciły się ten CIERN 'kołec' i ta ŚCIERN 'kłujące, sterczące przyziemne części źdźbeł'. ŚCIERNISKO to zatem takie „kłujnisko”, miejsce, po którym nie da się chodzić (boso), bo kłuje w stopy.